

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI
EGYLET TULAJDONA.
TELEFON: 158 SZÁM.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ
EGYLET HIVATALOS KOZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10 SZÁM
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 lel, rendes tagdíja évi 200 lel, klszgazdák, gazdatisztek és gazd. alk. részére 150 lel. A tagok az Erdélyi Gazdát 150 lel pótdíj ellenében kapják.

A lapfelfügglő bizottság felfügglője mellett felelős szerkesztő és kiadó:

TÖRÖK BÁLINT
AZ E. G. E. TITKÁRA

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 400 lel Negyed évre 100 lel
Fél évre 200 lel Egyes szám 8 lel

Aratás után, elszegényedés előtt . . .

Az „Erdélyi Barázda“ legutóbbi számában a marosvásárhelyi „Ellenzék“ nyomán elégedetlen hangon iramiatt, hogy sem az Erdélyi Gazdasági Egylet, sem a marostordavármegyei Földmives Szövetség nem tud eredményes munkát kifejteni a gabona- és a terményárak mesterséges és tervszerű lenyomásával szemben. Magunk is aláírjuk, hogy tehetetlenek vagyunk e téren, a kérdés azonban aként sem oldható meg, amint azt a cikk névtelen írója gondolja. Azt írja ugyanis, hogy hihetetlenül egyszerű az egész... „nem kell hozzá valami nagy szerv, külön bankot sem kell felállítani s mégis könnyen meg lehet valósítani. A gazdaközönség minden termelési központban kössön szerződést egy, esetleg 2 nagy malommal, mely a gazda terményeit csépléstől cséplésig közösen megállapítandó áron vegye be és adja tovább a fogyasztónak. Ha vállalkozó malmokat nem lehetne találni, állítson fel raktárakat is, kereskedést is maga a gazdaközönség“.

Köztudomású, hogy a gabona- és terményárakat nemcsak hogy egy vármegye, vagy országrész gazdatársadalmi szervezete nem képes önkényesen irányítani, hanem még egy élénk társadalmi, gazdasági és kereskedelmi tevékenységet kifejtő országos organizáció is gyenge erre, mert a belföldi termény- és gabona árakat is a világgiazi árak szabályozzák, amelyeket az állam megfelelő vámpolitikával befolyásolhat némileg.

Romániában, mint minden egyéb téren, a mezőgazdasági vámpolitika terén is olyan bizonytalanság uralkodik, hogy a külföldi piac csakis lenyomott árak mellett mer vásárolni, terményt és állatot egyaránt. Köztudomásúak a visszaható erővel hozott vámpolitikai intézkedések, a váratlanul jövő határlezárások, ezek nyomán történő bukások, amelyek végeredményben mind a gazdaközönség bőrén csattanhatnak. Visszaemlékezünk még a darabonkénti 10 ezer lejes marhaexportvámra. A kormány annyi belátással volt, hogy mikor már látta, hogy minden kötél szakad, fokozatosan leszállította a szarvasmarha kiviteli díját 4 ezer lejre.

Ez azt jelenti, hogy még ma is 4000 L.-jel olcsóbban kell adnunk a szarvasmarhákat drb.-ként a világgiazi áraknál. Ugyanigy vagyunk a gabonával, amelynek vámjá kedvezőtlenebb, mint a liszté. A gazdát itt kiszolgáltatja az állam a malomiparnak is, amelleit, hogy kiviteli vámjá útján is indirekt súlyosan adóztatja a gazdákat gabonatermésük után.

A fenti sorokban vázolt helyzetből eléggé világosan kitűnik, hogy itt az államra hárul a feladat a segítséget illetőleg. A gazdatársadalmi szervek feladata csak az lehet e téren, hogy a kormány figyelmét ezekre a katasztrófális viszonyokra főlhívja. Az E. G. E. pedig ezt megtette közvetlenül a kormányhoz intézett felterjesztésében, amely feliratát hason szellemű felirat küldése céljából megküldölte a Gazdasági Szindikátusok Központjának és a Mezőgazdasági Kamarai Központnak, ugyszintén az összes társegyesületeknek, vármegyei mezőgazdasági kamaráknak és a Magyar Párt-

nak is, utóbbinak azért, hogy a szaktestületek mellett a politikai szervek is vegyék tárgyalás alá az ügyet.

Ami pedig a malmokkal való megállapodásokat illeti, a malmok célja: minél lejjebb szorítani a gabonaárakat, hogy többet nyerhessenek és e téren addig mennek el a nagy malomipari vállalatok, hogy nem is vásárolnak Erdélyben jobb minőségű gabonát, olykor csak keverés, vagy egy-két jobb minőségű lisztfajta előállítására céljából, tömegszükségletüket pedig a Regát gyenge minőségű és olcsó búzájából fedezik. Ezzel nem akarjuk azt mondani, hogy helyenként nem lehetne egyes malmokkal megállapodást létesíteni és az a hivatása a vidéki gazdasági egyesületeknek és falusi gazdaköröknek, hogy ahol lehetséges, ilyen formában is valami előnyt biztosítsanak a gazdáknak. A tagok köteleessége pedig az, hogy az ilyen lehetőségeket keressék önzetlenül és a gyűlésen közösen beszéljék meg a létrehozható megállapodások feltételeit.

Ahoz pedig, hogy a termelők saját elhatározásukból és saját tőkájükből dán minára közraktárakat, malmokat, kereskedéseket és esetleg ipari vállalatokat állítsanak fel, pénz kell. És ez az, ami mindnyájunknak hiányzik.

A műtrágyázás és az ezzel kapcsolatos tudnivalók.

A műtrágyák felfedezése az emberiség történetében a legnagyobb jelentőséggel bír, mert nagy terméseredmények elérését tette lehetővé s ezáltal a folyton szaporodó emberiség számára a legfontosabb, a „mindennapi kenyér“ biztosításához hozzájárul.

A földből ugyanis a termelés folyamán tápanyagokat vonunk el, melyek nagy része a termények, haszonállatok (tulajdonképpen ezek is a talajból elvont lápanyagok felvétele által gyarapszanak) és azok termékeinek értékesítése útján a gazdaságból kikerül, a talaj részére tehát veszendőbe megy s annak csak kis részét tudjuk istállótrágya alakjában a talajba újra visszajuttatni.

Különösen áll ez, ha az istállótrágyát nem helyesen kezelik, mert így abból a két legfontosabb tápanyag, a nitrogén és a káli jelentékeny része kimosódik.

Ha jó termőerőben akarjuk tartani a talajt, az elvont tápanyagokat vissza kell oda juttatnunk s ezt részben istálló- és zöldtrágyázás, főképpen azonban műtrágyázás útján tehetjük meg. A műtrágyák szakszerű alkalmazásával nemcsak a talaj eddigi terméseredményét biztosíthatjuk, hanem azt nagy mérvben növelhetjük.

Fontos, hogy a gazda a talaj és a termelendő gazdasági növény szükségletének megfelelően mind a három legfontosabb tápanyag, a nitrogén, foszforsav és káli pótlásáról gondoskodjék, valamint arról, hogy földje ne legyen mérszben szegény, mert csak ezáltal érheti el a legmagasabb terméseredményt és azt, hogy terményei egyben igen jó minőségűek legyenek.

A nitrogén és foszforsav pótlására általában minden kultúrtaíajnak szüksége van. A különösen káliigényes növényeknél azonban (pl.

répafélék, burgonya stb.) a kálisó is multhatatlanni szükséges. A többi veteményeknél, ha azokat káliban gazdag, kötött, agyagos talajokon termeljük, átmenetileg a kálisóra nem kell különösebb súlyt helyezni, azonban ezáltal azt érhetjük el, hogy bizonyos idő múlva káliban a talaj teljesen elszegényedik és épen ezért arra kell törekednünk, hogy ha kisebb mértékben is, ilyen talajoknál is adjunk káliit, mert a jó eredmény akkor lesz a legbiztosabb.

Ugyanis meghatározott arányban van szükség a növénynek e három tápanyagra és amennyiben ezek közül csak valamelyik is nem áll kellő mennyiségben rendelkezésre, nem várható lényegesen magasabb terméshozam.

Homokos és könnyebb talajoknál általában mind a három műtrágyát feltétlenül alkalmazni kell.

Fontos tápanyaga továbbá a növényzetnek a mész, melyből igen sok használódik fel, mert azonkívül, hogy tápanyagul szolgál, jelentékeny mennyiség szükséges belőle évenként a talaj ártalmas savainak a lekötésére. Mésznitrogén alkalmazása esetén annak hatékony része részben a talaj mészszükségletét is fedezi és így nitrogénje fokozottan érvényesül.

Nálunk eddig főképpen csak a szuperfoszfátot alkalmazzák, ez pedig nem célszerű. Így ugyanis a növénynek a foszforsav könnyen felvehető állapotban bőségesen áll rendelkezésre s ezzel ellentétben a nitrogén- és káliszükségletének fedezésénél a talaj kevés, többé-kevésbé nyers és nehezen felvehető állapotban levő nitrogén- és káli tartalékaira van utalva. Ezáltal a növény terméshozama nem emelhető megfelelő mérvben s a minősége gyengébb lesz. Másik hátránya az egyoldalú foszfortrágyázásnak, hogy a talajban nehezen oldható állapotban levő nitrogén- és káli készletek egy bizonyos idő múlva kimerülnek és a gazda nem-hogy nagyobb termést érne el, hanem dacára a foszfortrágyázásnak, termése csökkenni fog, talaja leromlik és már sokkal nehezebben lesz megjavítható.

A nitrogénműtrágyák közül — tekintettel hazánk szélsőséges éghajlatára — különösen a mésznitrogén alkalmazása ajánlatos, mert mint már említettük, a növényt egyenesen egész tenyészideje alatt ellátja nitrogénnel és így hatása, különösen a termés kifejlődésének fontos időszakában is érvényesül, továbbá a gyökérzet és lombzat arányos fejlődését idéző elő és ezáltal a növényt szárazsággal szemben is ellenállóvá teszi.

Ajánlható a kénsavas ammoniák és kisebb mennyiségben alkalmazva a chilisalétrom is, a növény pillanatnyi felsegítésére.

A káli műtrágyák közül hazánkban már a nagy szállítási költségekre való tekintettel is a 40—42%-os kálisó fizetődik ki talán a legjobban. Alkalmazása által termésfokozó hatásán kívül a termények minősége, azok eltarthatósága és ellenállóképessége megjavul.

A foszforsavtrágyák között első helyen kell, hogy megemlítsük a szuperfoszfátot, mely különösen a humusztartalomban gazdag talajoknál a legjobb eredménnyel alkalmazható. Homokos, könnyű talajoknál, valamint az egész kötött, hidegebb talajoknál, továbbá a hosszabb

tenyészidejű növényeknél (rét, lucerna stb.) a thomassalak alkalmazása célszerű.

A műtrágyákat kötött talajon legcélszerűbb már ősszel kiszórni és pedig az ősziak alá, ha foszfortrágyáként szuperfoszfátot adunk, akkor a mézsnitrogént kálissal keverve a vetés előtt 10—14 nappal, a szuperfoszfátot pedig a vetés előtt közvetlenül, vagy a vetéssel egyidejűleg szórjuk ki. A thomassalak alkalmazása esetén a thomassalakat, a kálisót és mézsnitrogént a vetés előtt legkésőbb 10—14 nappal, összekeverve, együtt lehet kiszórni. Tavaszra alá a műtrágyákat fenti sorrendben, legalább részben késő ősszel, vagy ha lekéstük, egész kora tavasszal adjuk.

Könnyű talajon az ősziak alá a foszfor- és káliműtrágyák teljes egészében, valamint a nitrogénműtrágyának körülbelül $\frac{1}{2}$ részét ősszel s a nitrogénműtrágya többi része pedig kora tavasszal, vetés előtt legalább 14 nappal adható s utána a talajba jól beboronálódó, vagy sekélyen alászántandó.

Az egyes műtrágyafajták megválasztása és azok mennyiségének meghatározása mindig a termelendő kultúrnövényekre és a kérdéses talajra való tekintettel történik. Erre vonatkozólag az általános eddigi tapasztalatok és kísérletezések adnak utbaigazítást.

Az eddigi tapasztalatok szerint a fontosabb termények általában a következő mennyiségű tápanyagokat vonják el a talajból:

Elvont tápanyagok kat. holdanként (1600 □ öl) a Német Gazd. Egyesület összedíltása szerint:

Termény	Termés holdanként szem gumó q	Felvett tápláló anyag, kg.			
		nitrogén	foszfor-sav	káli	mész
Buza	14	40	18	29	8
Rozs	11.5	29	18	34	9
Zab	14	35	15	42	9
Árpa	14	29	15	29	9
Burgonya	115	52	23	90	29
Takarmányrépa	290	63	29	140	46
Cukorrépa	230	90	35	62	70
Vöröshere (széna)	35	(70)*	21	52	70

Belterjesen művelt, magas terméshozamu talajnál tehát a fenti táblázatot vehetjük alapul, míg a gyengébb talajon annak feljavulásáig aránylag nagyobb mérvű trágyázásra van szükség, tekintve, hogy a trágya alakjában adott tápanyag egy része a talajban visszamarad. A jó talajnál is fennáll ez, de itt a növénynek módjában van a talaj tartalékaiból fedezni a hiányt, amit viszont a műtrágyákból visszamaradt tápanyag pótol.

Kísérletezésre tehát főképpen a talaj felvevő-képessége, illetőleg tevékenységi fokának megállapítása céljából van szükség.

A műtrágyák szakszerű alkalmazásán kívül a talaj megművelésére is a legnagyobb gondot kell fordítani a gazdának, hogy azt ezáltal a műtrágyák kellő értékesítésére alkalmassá tegye.

A leromlott, vagy már eredetileg gyenge talajok (szikes, futóhomok, savanyu, erősen kötött tevéketlen hideg talajok, műveletlen tőzeg) feljavítása és műtrágyázása a megfelelő szakértelemmel bíró gazda, vagy valamely irányadó tanácsadóhely utasítása alapján eszközölendő.

Igen nagy fontossággal bír a nemesített vetőmag használata. Olyan nemesített vetőmagot használjunk, amelynek kitenyésztési helye talaj és éghajlat tekintetében a kérdéses talajnak — amelynél alkalmazzuk — a legjobban megfelel, mert e téren esetleg fennálló nagyobb különbségek következtében könnyen kellemlen csalódás érheti a gazdát.

Kísérletek helyes és szakszerű beállítása szintén szükséges, ez belterjes gazdálkodás esetére is ajánlatos lehet, mert tulajdon-

* Levegőből veszi fel.

képen az állandó kísérletezés után képes csak a gazda a talajt teljesen klísmerni, a legjobb eredményeket elérni és magának tekintélyes jövedelmet biztosítani.

Nagy termés elérésére tehát a következőket tartjuk szem előtt: 1. a gondos talajművelés, 2. 3—4 évenkénti istállótrágyázás, zöldtrágyázás, 3. a műtrágyák szakszerű alkalmazása, szükség esetén a talaj meszezése, 4. nemesített vetőmagvak használata, 5. állandó kísérletezés.

A szőlővessző mint takarmány.

A „Progres Agricole” felhívja a francia szőlősgazdák figyelmét arra a haszonra, amit a szőlő vesszőjének felhasználása jelent takarmányként. A szalma, takarmány nagyon drága és a vesszőnek vannak olyan jó tulajdonságai, melyek sikerrel hasznosíthatók a gazdaságban. A vesszőnek takarmány alakjában való használata különben nem új.

A vesszőket már régen összezuzák (de nem porrá) és alkalmazzák nem egy, főleg délvideki szőlőgazdaságban a lovak takarmányozására, ami ezen vidéken rendkívül előnyös, hiszen alig van föld, ahol takarmányt termelhetnének. A porrázuzott vessző nem adott jó eredményeket.

Általában a szőlősgazdák, akik vesszőket takarmányul használnak, akkor szedik, amikor a vesszőnek még leve van, rögtön szüret után és zuzás után silókban elvermelik. A szeszes erjedés, mely e silókban gyorsan fellép, bizonyos savanyúságot is ad a takarmánynak, amivel az emészthetőség is növekszik.

Sok kísérlet közül, amit Franciaországban végeztek, különösen meg kell említeni Canell, héraulti szőlősgazdának a kísérleteit, amelyek meglehetősen régiek már. Első kísérletei 1894-re nyulnak vissza, de csak 1906-tól kezdve takarmányozza állandóan vesszővel a lovait.

Munkaidőben a következő adagokat kapják a lovak naponként:

zuzott szőlővessző	— — — 15 kilogramm
zab	— — — — — 2
melászos korpa	— — — — — 4
répahéj	— — — — — 2

Meg kell jegyeznünk, hogy a lovak nehéz, hidegvérű állatok s e takarmányozás mellett egy ló sem volt beteg.

A vesszőt a levelek hullása után is el lehet vermelní, de ez esetben a takarmány kevésbé volna gazdag és az emészthetősége is kisebb.

A montpellier-i gazdasági iskola azonban nem tulajdonít nagyobb táperőt ennek, mint a szalmának, de végeredményben nem is szükséges, hogy teljesen helyettesítse az egyéb takarmányt. A fenti takarmányozás tiszta képet alkot arról, hogy a vermelt szőlővessző tulajdonképpen milyen szerepet tölt be a takarmányozásnál.

Az angol hussertések térfoglalása.

Évtizedek óta ajánlja a magyarországi mezőgazdasági irodalom, hogy az angol hussertések tenyésztésére fordítson a gazdaközönség nagyobb gondot, mert ezek segítségével nagyobb jövedelmet lehet elérni, mint a mangalica-sertésekkel. A gazdasági szakírók e javaslata a pusztában elhangzó szó maradt, mert ha voltak is egyes uradalmak, amelyek e tanácsot követve, megkezdték az angol sertések tenyésztését, a kisgazdák körében semmiképpen sem tudott e javaslat gyökeret verni.

Az utóbbi években azonban e téren is jelentékeny változás állott be s az ország nem egyéb vidékén ma már a kisgazdák is angol hussertéseket tenyésztene és az eredmények-

kel nagyon meg vannak elégedve. Nem is lehet ez másképp, tudva azt, hogy egy yorkshirei koca évente legalább 16 malacot nevel fel, ami egymagában is olyan nagy bevételt eredményez a kisgazda javára, amit más uton-módon pótolni egyáltalában nem lehet. Képzeltető e valami szebb és hasznosabb dolog a kisgazdára nézve, mintha udvarán egy olyan yorkshirei koca van, amely egyszerre 8—10 malacot szoptat ki és nevel fel s ezt évente kétszer el lehet érni.

Természetes azonban, hogy ez a 20 malacot felnevelő koca, táplálékot nem nyújtó legelőn elveszti szaporaságát, mert nem képes kellő mennyiségű táplálékkal ellátni malacait. Az ilyen angol sertésekkel egészen másként kell elbánni, mint a magyar mangalicával szokás. Ezt nem lehet száraz, kopár legelőre kicserélni, hanem otthon az istállóban s az udvaron kell egész nyáron tartani, mert az ilyen sertés is képes ugyan legelni, de ennek csak lucernát és lóherét termő legelők felelnek meg, amelyek a majorhoz, vagy a lakóházhoz közel fekszenek. Miután pedig a kisgazda ilyen, a lakóházhoz közel fekvő, jó legelővel nem igen rendelkezik, arról kell gondoskodnia, hogy kocáját s azok malacait az udvaron tartsa s ott lássa el zöld lucernával, vagy lóherével. Télen pedig okvetlenül nagy mennyiségű répára van szüksége az ilyen kocának, amelyből naponta legalább 3 kgr. ot kell neki adni és mellette állandóan szemes takarmányt is kapjon. De mind e kiadások elenyészően csekélyek ahhoz a nagy bevételhez képest, amelyet évi 15—20 malaccal a gazda elérhet. Térjen át tehát a kisgazda a yorkshirei sertés tenyésztésére s táplálja azt olyan gondosan, hogy csakugyan megadhassa azt a nagy jövedelmet, melyet e sertéstől várunk.

Kisebb szakközlemények

Tollevés. A tollevés a tyukoknak egy rossz szokása, amelynek oka lehet egyfelől az unalom, másfelől a helytelen táplálkozás. Ha a tyukok szűk udvaron, szűk ólban vannak tartva, keveset mozoghatnak, kopár kifutón szaladgálnak, ahol nem találnak semmit, akkor unalomból egymást elkezdik csipkedni és megszokják a tollevést. Sokszor előfordul, hogy jó a kifutó, elég tág is, a tyukok bő eleségben részesülnek, de az eleség nem tartalmaz szén-savas és foszforsavas meszet. Ilyenkor ösztön-szerűleg olyan tárgyakat nyelegetnek le, amelyek ezt tartalmazzák. Ilyen esetekben szokják meg a tollevést és a tojásevést. A meglevő állományon már bajosan lehet segíteni, mert alig van rá mód a tyukokat erről leszoktatni, aminek oka valószínű az, hogy a tollvégekhez tapadó nedv, esetleg vér igen izlik nekik. Próbálják a tyukokat leönteni peledrummal, a csőr felső kávját össze-vissza vagdosni késsel vagy ollóval, de ez mind nem használ, mert ha a csőr kinőtt, újból kezdik a tojásevést. Legjobb az egész állományt kicserélni és foglalkoztatni a tyukokat. Ha kopár a terület, azt időközönként fel kell ásítani és ide szénamurvat és durvára darált árpát szórni. Ha pedig tág a kifutó, akkor tessék ezt beültetni fűvel és váltógazdaságot üzni, úgy hogy a tyukok ki ne kaparják a fűvet. Ha gazdaságról van szó, akkor legcélszerűbb vándorolokban az állatokat a tarlóra kivinni.

Az aranka pusztítása és az ellene való védekezés. Az idén, úgy mint minden évben minduntalan érkeznek panaszok a lucerna- és lóheretermelőktől arra, hogy az aranka pusztítja ezen takarmányféléket, dacára annak, hogy tisztított vetőmagot vetettek. Ennek oka az, hogy még a háboru óta forgalomban volt arankás heremagvak által annyira fertőzött földjeink, hogy minduntalan a többi éven át szunnyadozó arankamagvak itt-ott kikelnek, fertőzik a talajt, újabb elhulló magvakkal. A nehézkes kiégetési,

kiásási eljárással szemben ujabban permetezési eljárással próbálkoznak egyes vidékeken védekezni. Ez a védekezés abból áll, hogy 100 liter vízben feloldanak 15 kg. kuskután nevű védekezőszert és az arankafolákat, valamint környékét lekaszás után permetezőgéppel, vagy öntözőkannával locsolják. Egy m² arankafolira kb. 1/6 od kg. Kuskután fogy el. Ez az irtási mód több helyen igen kedvező eredményt mutatott és már a legelső eső után a lucerna, vagy lóhere arankamentesen újra kihajt és legkövetkező kaszálásig el is éri az eredeti magasságot, sajnos, ez az eljárás kissé költséges, ha 100 liter vízben 15 kg. Kuskutánt kell használni. Ujabban azonban, mint értesülünk, sok gazda kevesebb anyaggal kísérletezett úgy, hogy 100 liter vízhez csak 10, vagy 5 kg. Kuskutánt oldott fel és ezen hig oldattal permeteztek. Az eredmény az idej száraz időjárás mellett ezen nagyon hig odatok után is kitűnő volt úgy, hogy ezáltal az anyagköltségek 1/3 ára lecsökkennén, ez az eljárás a gazdák számára igen hamar el fog terjedni.

A hónapos retek nyáron megfásodik és így általában nehezen termeszíthető úgy, hogy izletes legyen. A baj oka az, hogy a feltalaj általában szárazabb és a karó gyökere a mélyebb talajrétegekbe lehuzódik s a retek gumós megvastagodása nem elég gyors. Ezen úgy segíthetünk, hogy a szokásos öntözési módoktól eltérően, a hónapos retek ágyásokat nem öntjük soha meg teljesen, csak úgy, hogy a talaj felszíne 2—3 cm.-re legyen nedves és az öntözést naponta minél gyakrabban végezzük el, lly módon a feltalaj nedvesebb lesz, mint az altalaj és a retek gyökere nem halad mélyen lefelé.

A mézsnitrogén, mint az élősdiéket leküzdő, valamint növényvédelmi eszköz. Az utolsó évek számos kísérlete igazolta, hogy a mézsnitrogén a talajban előforduló káros élősdiéket, pl. csigatélét, drótféreg, földi bolha, spárgabogár stb. elpusztítja, elűzi, ill. ezek a mézsnitrogénnel beszórt területeket kerülik. Elpusztításukra legjobb 2 részletben (korán reggel és 2 órával később) 1 kat. holdra kb. 50—100 kg. mézsnitrogént kiszórni. A mézsnitrogén a kulturnövényeket a fellépő növényi betegségekkel szemben (pl. üszög, rozsda, lisztharmat stb.) ellenállóbbakká teszi, sőt sok esetben a már fellépett megbetegedéseket le is küzdi. Megemlítendő végül, hogy a mézsnitrogén hatékony mesze a gabona szalmáját erősíti és így annak megdülését a legtöbb esetben megakadályozza.

A gyümölcsfák őszi ültetésének ideje közeledvén, nyomatékosan felhívjuk olvasóink figyelmét arra, hogy amennyiben gyümölcsfákat vásárolnak, úgy azokat megbízható helyről szerezzék be és a gyümölcsmekket valamint fajtákat jól válogassák meg. Sokszor panasznak a gazdák, hogy a költségesen telepített gyümölcsfák nem teremnek, vagy hogy betegek, sinylődnék, rossz termést hoznak, s kérnek bennünket, hogy segítsünk rajtuk, gyógyítsuk meg a beteg fákat. A tüzetesebb vizsgálat folyamán aztán kitudódik, hogy a bajon már nem lehet segíteni, mert a baj a telepítésnél történt meg. Általános minden gyümölcsfának, fajtának egyformán kedvező talajról és éghajlatról nem beszélhetünk. Következésképpen nem is lehet minden kertbe az összes gyümölcsfajokat összehordani, megtelepíteni úgy, hogy az mind egészséges és jól termő legyen. A gyümölcstelepítő kérésének a kereskedő eleget tenni igyekszik, jó fajta gyümölcsoltványt ad el, azonban nem tudhatja, hogy milyen talajra és milyen viszonyok közé fog a fa kerülni. Különösen tapasztaljuk, hogy őszi barack telepítését szorgalmazzák oly területeken, ahol az egyéb csonomagva fák sem fejlődnek. A körte, nemkülönben az alma is igényeket támaszt a talajjal és éghajlaltal szemben. Telepítés előtt meg kell vizsgálni az altalaj rétegződését, a talajvíz magasságát és szemügyre kell venni a hasonló összetételű szomszédos

területeken levő gyümölcsfákat és azok fejlődéséről, terméséről kell megállapítani a leginkább megfelelő gyümölcsfajtákat. Nagyobb telepítéseknel pedig ajánljuk hozzáértő szakember véleményét igénybe venni, mert a hibás telepítés igen megbosszulja magát. Lehetőleg egyező talaj és éghajlatról származó oltványt szerezzünk be. Azonkívül ne vásároljunk piacon csomagotlanul heverő, kereskedők által felcíserít és kínált oltványokat, mert azokért az eladó felelősséget nem vállalhat.

Az alma aszalása. Kétféle módon szokásos. Egyik a közönséges aszalás, amikor a gyümölcs héját nem hámozzuk le és a gyümölcseleket nem fehérijük, hanem az almát megmosva 4—6 szeletre vágjuk és így aszaljuk meg. Az aszalása sütőkemencékben történik. Eltartása zsákokban és szellős helyen eszközlendő. A gyümölcsöt fajta szerint válogatni nem kell, csupán a hibás részek gondosan eltávolítandók, Megfőzve közismert népeledel.

A finom aszalványok a következőképpen készülnek. A gyümölcsöt meghámozzuk, a magházat kiszedjük, a husát szeletekre vagy karikákra vágjuk és sós vízben (1 literre 100 gr. só t véve) 15 percig áztatjuk, miáltal fehér színt megártja. A szeleteket lécserepyre rakva szárítókemencében, vagy sütőkemencében 80—100 fok C melegen szárítjuk, majd végül 70 fok C-ra sülyeszítjük a hőmérsékletet.

Vékony karikák 1 1/2—3 óra alatt, szeletek 3—4 óra alatt megszalódnak. Természetesen ilyen magas és szabályozott hőfokot csak erre a célra berendezett aszalókban lehet elérni, ez azonban nem jeleníti azt, hogy kemencében, tűzhely felett stb. nem lehetne jó aszalványt készíteni. Jómagam még napon is aszaltam és jó eredményt értem el. A napon ajánlatos a gyümölcsöt tüllel letakarni.

Fontos, hogy az aszalásra szánt alma ne legyen teljesen érett. A fajták kiválasztására is sulyt kell helyezni. Legjobb aszalványt szolgáltat a Téli aranyparmen, Baumann renet, Másánszki, Danzigi bordás, Nagyban való készítésnél a hámozást, torzsakiszedést és szeletelést kézigépekkel végzik el. A finom aszalvány költséges, amennyiben sok a hulladékanyag és az aszalvány sulyban sokat veszít. 100 kg. almából 8—10 kg. finom aszalványt nyerhetünk.

Dr. T. G.

IRODALMI SZEMLE

Magyar Gazdalexikon. Összeállította Mille Géza, a győri mezőgazdasági kamara titkára. E nagy gonddal összeállított munka nem csak a részletességénél, hanem a modern kidolgozásnál alkalmazott szempontok újszerűségénél fogva is kiérdemli a gazdák közönség teljes figyelmét. A modern élet követelményeinek megfelelőleg a tudomány mai színvonalán felvilágosítást nyújt a lexikon minden a gazdát érdeklő kérdésben. A lexikon szinte nélkülözhetetlen segédkönyvévé váltik a gazdáknak, mely sok felesleges kiadástól, utazástól, levélrástól, kérdezősködésektől menti meg. A mű megrendelhető egyesületünknel. Ára tagjainknak 1500 lej készpénzért, de megszereshető részletfizetésre is, 5 havl 400 lejes részletfizetéssel. Ez a kedvezményes ár csak az E. G. E. tagjai számára biztosított, ezért a megrendelések is a titkári hivatal utján adandók jel.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvtárs.
Cluj-Kolozsvár, Piata Unirel (volt Mátyás király-tér) 7. sz.

Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár és Marosvásárhelyen. — Saját tőkél 77 millió lej.
Affiliált intézetei: Torda-aranyosvármegyei Takarékpénztár rt. Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár rt. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár rt. Székelyudvarhelyen és Székelykeresztúron, Szászrégenvidéki Takarékek és hitel rt. Szászrégenben és Népbank rt. Bánffyhadon. Minden bankügyletet a legelőnyösebben végez. — Engedélyezett devizahely. — Áruháttal a vasu mellett.

Vegyes közlemények

Kérjük T. Tagjainkat, hogy hátrálékos tagdíjait egyesületünk címére minden külön felszólítás bevárása nélkül beküldeni sziveskedjenek.

Románia félelvi külkereskedelmi mérlege. A pénzügyminiszterium statisztikai osztályának kimutatása szerint Románia külkereskedelmi mérlege folyó évi január 1.-től július 31.-ig 2,139,963,000 lejjel aktív. Ezt összehasonlítva az előbbi év megfelelő időszakának statisztikájával, a kivétel meglepő fejlődését kell konstatálnunk, mert 1926-ban a megfelelő mérleg csak 185 millió 247 ezer lejjel aktív. Téves lenne azonban ebből azt következtetni, hogy Romániának, mint kifejezetten mezőgazdasá államnak ez a kivételi többlete gabona- és állatkivitelből származik, hiszen köz tudomásu, hogy Erdélyben és Bánátban a mezőgazdasági cikkek kivitele majdnem teljesen visszafejlődött.

Főképen a nyersolaj és más értékek kivételének megnövekedésére vezethető vissza ez a többlet.

A tinta. A napokban benn jártak egy közös birtokvasár-ügyben a kisczardák. Amikor minden utbaigazítást megkaptak a teendőket illetőleg s elkészítettük aláírásra az okmányokat, hogy a megbízottak irassák alá falun s azok már a tarisnyában is voltak, előállott az egyik megbízott, hogy „Meginstálnám, egy kis üveg tintát is kérném, mert bizony nálunk a faluban egy háznál sincs tinta. Ez a kijelentés, amilyen mulatságosnak tűnik első hallásra, épp: oly elszomorító is, mert ebből azt látjuk, hogy már annyira visszafejlődöttünk, hogy ott bizony iskola, irástudás, kultúrába való kapcsolódás és ennek egyik igen csekély jele, még a tinta is hiányzik.

Nem lehet értékesíteni a Bánság kiváló hizottsértés készletét. A gazdák között és kereskedelmi körökben is ujabban egyre sűrűbb a panasz, hogy a magas állatkivitel miatt állataink külföldi piacokon nem lehetnek versenyképesek. Legujabban a Bánságból vesszünk erre nézve elkeserítő híreket. A Bánságban állítólag 80,000 hizott sertés vár kivitelre. A kivittelt nemcsak a magas kiviteli díjak nehezítik meg, hanem a vasuti kocsihány is nagyban hozzájárul ahhoz, hogy az export lebonyolítása a bizonytalanság miatt veszteségekkel és esetleg üzleti bukásokkal végződjék. Az exportörök nem kaphatnak waggont azzal az indoklással, hogy a waggon a faelszállítására kell. Éppen ideje lenne, hogy a leszegényült mezőgazdaságunk felszabaduljon a megbízhatatlan vasuti szállítás, a kocsimizériák káros hatása alól.

Átirási illetekek meghatározása marhalevelek után. A bélyegiörvény 42. paragrafusa szerint a marhalevelek utáni átirási illetek különbözők, aszerint, hogy nagy, vagy kicsiny jószágról van-e szó. Ezt az egyes községek különbözőképpen alkalmazták, ami sok panaszra adott okot. A pénzügyminiszterium körrendeletet intézett a pénzügyigazgatóságokhoz, amelyben szabályozza a jószágáírás után fizetendő illetekeket. E rendelet kimondja, hogy kis jószágnak tekintendők a juh, kecske, sertés; nagy jószág: a szarvasmarha, ló, szamár.

Ausztriában jó a cukorrépatermés. Bécsből jelentik, hogy Ausztriában az Idén a cukorrépával bevetett terület kb. 24%-kal emelkedett, miáltal Ausztria a belföldi szükséglet 60%-át önmaga tudja fedezni. A cukorbevitelre így csökkenni fog.

Az új német agrárvámok. Augusztus elsejével életbe lépett az új német vámtarifa, amely főképen a belföldi mezőgazdaság védelme érdekében tartalmaz módosításokat, úgy azonban, hogy lehetőleg az árak a termelő és fogyasztó érdekében egyaránt megóvassanak. Így pl. a cukor vámját 15 márkára emelték, de ugyanakkor 21 márkáról az adóját felére szál-

lították. A buza vámpja 5, a rozsa, zabé 5, takarmányárpáé 2, tengerié 3,20 márka mázsánként.

Hol van a világ legöregebb szőlőtőkéje? Eddig azt hitték, hogy a világ legöregebb szőlőtőkéje gróf Bisert novarai birtokán van, amely körülbelül 1673 óta hoz termést. Egy Németországból érkezett hír szerint a rajnai borvidéken egy jóval öregebb szőlőtőkét találtak, amelyet több kiváló német szakember szerint körülbelül az ezeröttszáz évesekben ültettek, tehát jóval idősebb, mint olaszországi versenytársa. A tőke kerülete kerek százhusz centiméter és még most is szép termést ad.

Pályázati hirdetmény.

Pályázati feltételek az ingyenes ösztöndíjas helyekre a csikszeredai Rom. Kir. Állami Földmivesséskolánál. A csikszeredai földmivesséskolába az 1927—28 tanévre, a Földművelésügyi Miniszter ur, 45 ingyenes helyet engedélyezett. Ezen ingyenes helyekre nemzetiség és vallásfelekezeti különbség nélkül, pályázhatnak mindazon legalább 14—15 évet betöltött, kifejtett, erős, egészséges, szorgalmas, dolgos fiúk, kik a mezőgazdálkodás minden ágában magukat képezni óhajtják. A pályázók felvételi vizsgát kötelesek tenni, melynek anyaga a következő: 1. Helyesírás és olvasás. 2. Számítás; a négy alpművelet egész és tizedestört számokkal. Súly-, hossz-, úrmérték egységek. Időszámítás. Tőke, kamat- és százalékszámítás. 3. Mértan; általános alapismeretek a pont, vonalak, szögekről. A 3, 4, 5, 6 és sokoldalú szögek szerkesztése és területük kiszámítása. A kör kerületének és területének kiszámítása. Mértani testek, kocka, gúla, henger kup, stb., felszín és köbtartalom kiszámítása. A szabályszerűen felbélyegzett kérvény mellé, melyet a szülő, vagy a gyám ír meg, a következő okmányok csatolandók: 1. születési anyakönyvi kivonat. 2. Ujraoltási bizonyítvány. 3. Az elemi iskola legalább IV. osztályáról szóló bizonyítvány. A magasabb iskolákat végzett és jó bizonyítvánnyal rendelkező jelöltek előnyben részesülnek. 4. Községi illetőségi bizonyítvány. A pályázati határidő szeptember hó 10. A felvételi vizsgák szeptember hó 20-án tartatnak. A kérvények a Földmivesséskola Igazgatóságához címzendők. A felvett növendékek ingyen élveznek lakást, fűtést, világítást, ételmezést, mosást, betegség esetén gyógykezelést, a kiválók ruházatban is részesülnek. A felvételi vizsgára való jelentkezéskor — mivel a felvett növendékek mindjárt az iskolánál maradnak — minden jelölt köteles magával hozni a szükséges ruhaneműket. Az ételmezéshez pedig minden növendék 150 klgr. buza, 50 klgr. kukorica és 6 klgr. zsirral köteles hozzájárulni, melynek egyik felét a felvétel alkalmával, vagy természetben, vagy pénzben kell beszolgáltatni, a másik felét pedig jövő év február hó 1.én. Amíg az első éves növendékek teljesen elsajátítják a román nyelvet, az előadások magyarul és románul tartatnak. Az elméleti és gyakorlati oktatás az intézetben 3 évig tart, mely után a végzett növendékek kötelesek az általuk szabadon választott állami, vagy magán mintagazdaságban, vagy valamely földmivesséskolánál gazdasági ismeretüket bővíteni. Az állami, vagy magán mintagazdaságokban a gyakornoki idő 1 és fél év, mely idő alatt a praktizáló növendék a teljes ellátás mellett még fizetést is kap. A földműves iskolánál a gyakornoki idő csak 1 év, azonban az itt praktizáló növendék csak teljes ellátást kap, fizetést nem. A gyakornoki idő leteltével a növendékek anyaintézetükbe visszatérnek s letéve utolsó gyakorlati vizsgájukat, végbizonyítványt nyernek, melynek alapján lehetnek: Földmivesséskolánál: kertészek, intézők és titkárok. A földmivesséskolát végzett és végbizonyítványt nyert tanulók katonaságnál a véderőtörvény 53 §. értelmében, csak 1 évi katonai szolgálatot teljesítenek.

Szabó György
földmivessésk. igazgató.

Az E. G. E. kiadásában megjelent könyvek és egyéb nyomtatványok árjegyzéke.

1. ár, ha a füzetet személyesen veszi meg;
2. ár, ha a füzet árát előzetesen beküldi és egyszerű postal küldés mellett, a füzet megérkezését felelősséget nem vállalunk.
3. ár, ha a füzet árát előzetesen beküldi ajánlott és felelős postal küldéssel.
4. ár, ha a füzetet utánvétellel küldjük meg.
Megrendelések azok értékével együtt az Erdélyi Gazdasági Egylet titkári hivatala (Cluj—Kolozsvár, Str. Andrei Mureşan 10.) címére küldendők. Öt példányon ellíli füzetmegrendelés esetén 25 százalék engedmény.

	Leí
1. Réti János. A trágyáról, a trágyázásról	5 8 18 24
2. Gáspár J.: A kaszálók és legelők ápolása	20 23 33 39
3. Virág Elek: Sertésenyésztés és hizlalása	20 23 33 39
4. Tormay Béla. A borjúk fölneveléséről	5 8 18 24
6. Hauer Géza. A fejőstehénről	5 8 18 24
7. Hensch Árpád. A szántás-vetésről	5 8 18 24
12. Rittler G. A házikert	30 33 43 49
17. Ásványi Lajos. A vörös lóhere természetéről	8 11 21 27
19. Herényi: A nyerstakarmányok eltevése	5 8 18 24
20. K. Vörös S. A gazdaságok berendezéséről	5 8 18 24
21. Marx Ferenc. A kosárfűz termelése	5 8 18 24
22. Kovácsy B. Házi állatalnak takarmányozása	5 8 18 24
30. Nemes István: Az öntözés	5 8 18 24
36. Jakab L. Állatalnak egészségének gondozása	10 13 23 29
38. Cserháti S. A gyomok kártékonytsága	5 8 18 24
43. Ikafalvi. Szőlőművelésről	5 8 18 24
45. L'Huillier I. A káposzta-félék természetéről	5 8 18 24
47. Dr. Balntner F. A mezőgazd. szeszgyárak	5 8 18 24
48. Dr. Nagy E. A cukorrépa termelése	40 43 53 59
52. Dr. Barna. A kenyéradó növények ellenségei	10 13 23 29
56. Dr. Cséser Lajos: Kalauz a falusi gazdasági társadalomtudományban	10 13 23 29
57. Szász Ferenc. Tejgazdaság. Sajt készítés	15 18 28 34
58. Jászberényi András. Tejgazdaság, vajkészítés	15 18 28 34
59. Cséser Gyula. Az utak és terek fásítása	5 8 18 24
60. Dr. Szentkirályi Á. Erdély juhát és juh-tenyésztése	40 43 53 59
61. Dr. Péter B. A gyógynövénytermesztés	10 13 23 29
Dr. Nagy E. A gazdakörök szervezéséről	10 13 23 29
Hágatási jegyzék darabja	5 8 18 24
Hágatási és borjázási jegyzék darabja	5 8 18 24
Törzskönyvelési lap teherék és bikák részére	5 8 18 24
Próbafejési napló darabja	5 8 18 24
Napszámjegyzék 100 oldalas	20 23 33 39
Napszámjegyzék 50 oldalas	15 18 28 34
Napszámjegyzék 16 oldalas	5 8 18 24
Szegődménylevél darabja	3 6 16 22
Gazdakör alapszabályminta drbja	5 8 18 24
Mezőgazd. kamarákról szóló törvény	10 13 23 29
Az állattenyésztésről szóló törvény	10 13 23 29
Dr. Szentkirályi Ákos „Erdély szarvasmarha-tenyésztésének dolga”	15 18 28 34
Utasítás a községi legelők kezelésére és kihasználására nézve	10 13 23 29

MEZŐGAZDÁK!

Aki ment akar maradni károsodástól, az csávazza mindennemű vetőmagját a német gyártmányu

USPULON-UNIVERSAL

páccal
(azelőtt TILLANTIN nedves pác) vagy

TILLANTIN

száraz páccal.

Ezek a szerek, amellyel, hogy elpusztítsák az őszőg sporáit, még a csiraképessegre is előmozdítólag hatnak, gyorsabb csirázást és erőteljesebb fejlődést biztosítanak.

Kaphatók minden mezőgazdasági szövetkezetnél és a szakmabelli üzletben vagy alábbi cégnél:

„ROMANIL” A. O.
Timisoara, I. Bánáti palota.

3949

APRÓHIRDETÉSEK.

Eladó Hatvani nemesített búzavetőmag szamosfalvi gazdaságunkból. Ára vevő zsákjában ab Cluj állomás 100 kilónként 1200 lel. Megrendelések az összeg és zsákok előzetes beküldése mellett — míg a készlet tart, — a megrendelések sorrendjében eszközöltetnek. A szállítást azonnal kezdetét veszi. Bognár és Szántó r. t. Cluj-Kolozsvár. 61 1000 holdas birtokba elsőrangú, önálló gazdaságot kerestetik. Pályázatok

fizetést igény megjelölésével és bizonyítványmásolatokkal, melyek vissza nem adatnak, az Erdélyi Gazda címére küldendők. 67.
Szakképzett molnár, malmászat minden ágában jártas, fiatal, nős, november elsejére állást keres. Cím a kládóban. 68.
Okleveles pincemester és szőlész 13 évi pincemesteri gyakorlattal állást keres. Ajánlatokat Nagy gyakorlat* jellegre a kládóhivatal továbbít. 69.

Odvoşi 3 számú őszi buza

eredeti, nemesített, bőven termő, a rozsdának és megdőlésnek kiválóan ellentálló, jó lisztet adó vöröskalászu buza-fajta.

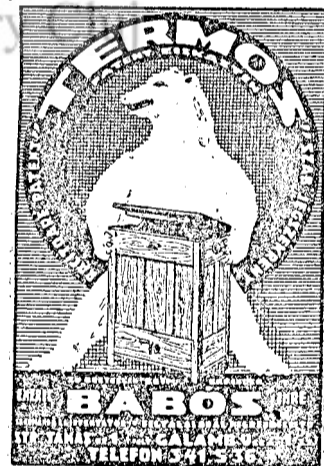

Megrendelhető a nemesítő

dr. Konopi Kálmán gazdaságában
Odvoson, u. p. Conop, Arad-megye

Szállíthat a gazdaság ezenkívül kipróbálásra 1—2 mázsát új kitenyészítésű 37. számú fehérekalászu hibrid búzájából is.

Sürgősen eladó!

Unikum Drill 17 soros vetőgép, Clayton-Schuttleworth lógereblye, Rieger-backer-rostas, nagy kazalponyva, Almazuzó ma lom és prés mind teljesen újak.

BABOS IMRE-féle

szabadalmazott

THERMOS-jégszekrények

Előnyös árak.

Babos és Társai fióküzlet,
Cluj—Kolozsvár, Galamb-u. 1. Telefon: 341—536, 60

Minden modern gazdaságban a

szuperfoszfát-mütrágya

nélkülözhetetlen. 150 kg. kiszórásával holdanként 200—300 kg. terméstöbblet érhető el.

„PHÖNIX”

Fabrica de acid sulfuric și produse chimice Soc. An. — BAIAMARE.

54